

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра історії України та спеціальних історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
(Майя НІКОЛАЄВА)
« 15 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**УКРАЇНСЬКА СКЛАДОВА
В СПЕЦІАЛЬНИХ ГАЛУЗЯХ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма: Історія та археологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська складова в спеціальних галузях історичної науки». Одеса: ОНУ, 2024. 16 с.

Розробник: Бачинська Олена Анатоліївна, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

Протокол № 1 від “29” серпня 2024 р.

Завідувач кафедру _____
(підпис) Олена Бачинська
(прізвище та ініціали)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП «Історія та археологія»
_____
(підпис) Вадим ЧЕПШЕНКО
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету історії та філософії

Протокол № 1 від “30” серпня 2024 р.

Голова НМК _____
(підпис) Галина ЛЕВЧЕНКО
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “_____” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) _____
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “_____” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) _____
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 Всього годин – 90 змістових модулів – 2 <small>(вид завдання)</small>	Галузь знань	Вибіркова	
	<u>03 Гуманітарні науки</u> <small>(шифр і назва)</small>	Рік підготовки:	
		1	1
	Спеціальність	Семестр	
		1	1
	<u>032 Історія та археологія</u> <small>(код і назва)</small>	Лекції	
		20	6
	Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u>	Практичні, семінарські	
		10	4
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60	80
	Вид контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Українська складова в спеціальних галузях історичної науки” є сформувані професійні основи історика, який володіє сучасними методами джерелознавчого аналізу, дослідити розвиток спеціальних історичних дисциплін в Україні.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Українська складова в спеціальних галузях історичної науки” є: 1. Опрацювати основну джерельну базу і літературу по спеціальних історичних дисциплінам (галузях). 2. Проаналізувати українську складову в дослідженнях спеціальних історичних дисциплінах. 3. З’ясувати об’єкт, предмет та методи досліджень кожної із зазначених дисциплін.

Предметом вивчення навчальної дисципліни Українська складова в спеціальних галузях історичної науки” є загальні тенденції та особливості розвитку спеціальних галузей історичної науки в Україні.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

загальних фахових (ЗК):

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК05)

спеціальних фахових (СК):

- здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію (СК01).^[1]_{SEP}

- здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки (СК04).

- здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти (СК05).^[1]_{SEP}

Програмні результати навчання (ПРН):

- застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів (ПР04).

- планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки (ПР05).^[1]_{SEP}

- зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються (ПР07).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати** :

- історіографічний доробок з проблематики курсу;
- основні та актуальні проблеми тематики даного курсу;
- зміст кожної зі спеціальних дисциплін, її основні та актуальні проблеми;
- особливості різноманітних типів та видів джерел, предмет та завдання окремих спеціальних дисциплін важливі дати та події, пов'язані з розвитком з історіософської та методологічної думки в Україні;
- етапи вивчення історіософської та методологічної думки України;
- основні принципи роботи над історичним дослідженням.

вміти :

- узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу;
- здійснити всебічний аналіз джерел (зовнішніх ознак, змісту) для одержання достовірної та максимальної його інформативності визначати основні напрямки наукових досліджень в різні періоди;
- робити висновки з вивченої теми.

Головною умовою результативності наукової діяльності є її безперервність та наступність, адже з кожним курсом студенти набувають за обраною темою наукового пошуку нові знання щодо попередніх. В результаті вивчення теоретичного курсу та виконання дослідження студент отримує знання про взаємний зв'язок між окремими підрозділами історичної науки, спеціальними галузями історичної науки та спеціальними історичними дисциплінами. Зокрема: фаховим володінням основними категоріями вказаних спеціальних галузей історичної науки; вмінням визначати головні етапи розвитку вказаних спеціальних галузей історичної науки; фаховими знаннями з методики історичного пізнання та історіософії; здатністю давати ґрунтовну характеристику історичної ролі окремих освітніх та наукових інституцій, що займаються спеціальними галузями історичної науки.

3. Зміст програми курсу

Змістовий модуль 1

Теоретичні проблеми спеціальних галузей історичної науки

Тема 1. Мета та завдання спеціальних галузей історичної науки.

Комплекс спеціальних галузей історичної науки та його формування: традиційний та нові підходи. Класифікація спеціальних історичних дисциплін. “Допоміжні” - “спеціальні” дисципліни – галузі: співвідношення категорій. Об’єкт та предмет досліджень спеціальних історичних дисциплін. Наукові та практичні завдання. Загальні література та джерела до курсу.

Тема 2. Основні етапи розвитку спеціальних галузей історичної науки.

Історичний факт та історичне джерело. Проблеми інформативності історичних джерел. "Зовнішня" та "внутрішня" критика історичних джерел. Проблеми встановлення місця та часу виникнення історичного джерела. Необхідність в цьому контексті виокремлення спеціальних галузей історичної науки. Спеціальні галузі історичних наук у контексті гуманітарного та природничого циклів наук. Загальні проблеми вивчення спеціальних галузей історичної науки. Нові галузі історичної науки у період цифрових технологій.

Установи, які займаються вивченням спеціальних історичних джерел в Україні. Періодичні видання та збірники спеціальних галузей історичної науки в Україні.

Змістовий модуль 2

Українська проблематика в спеціальних галузях історичної науки

Спеціальні історичні дисципліни, пов'язані з вивченням писемних джерел і назв

Тема 3. Історична географія. Історична картографія та топографія.

Дисципліна, що досліджує географію минулого та її складання. Вивчення історичної географії України. Нові напрямки сучасних досліджень. Дисципліни, що досліджують орієнтири місцевості. Розвиток історичної картографії в Україні. Поява історичної топографії. Предмет і завдання цих дисциплін. Класифікація карт. Вивчення зображень території України на картах. Основні сучасні напрямки дослідження історичної картографії та топографії в Україні.

Тема 4. Історична ономастика та топоніміка.

Дисципліни, що досліджують власні імена об'єктів. Розвиток історичної ономастики та топоніміки в Україні. Предмет і завдання історичної ономастики та топоніміки України. Термінологія. Походження і зміни географічних назв України: закономірності та особливості. Відображення історичних умов у топоніміці. Основні сучасні напрямки дослідження ономастики та топоніміки в Україні.

Тема 5. Палеографія.

Дисципліна, що досліджує історію письма. Розвиток палеографії в Україні. Предмет і завдання дисципліни. Дисципліни, пов'язані з палеографією: кодикологія, неографія тощо. Сучасні дослідження української складової в палеографії.

Тема 6. Історична хронологія.

Дисципліна, що досліджує історію календарів. Зміна календаря на території України. Розвиток досліджень історичної хронології в Україні.

Спеціальні історичні дисципліни, пов'язані з вивченням речових джерел і символіки

Тема 7. Геральдика та сфрагістика.

Розвиток геральдики та сфрагістики в Україні. Предмет і завдання дисциплін. Принципи складання гербів. Закономірності та особливості зображень на печатках, штемпелях тощо. Сучасні напрямки досліджень геральдики в Україні. Геральдичні комісії. Дослідження української складової сфрагістики. Українське геральдичне товариство.

Тема 8. Фалеристика. Уніформістика.

Розвиток фалеристики в Україні. Предмет і завдання дисципліни. Принципи виникнення орденів, медалей та інших відзнак та їхніх форм, зображень, написів. Сучасні напрямки досліджень фалеристики в Україні. Дослідження української складової фалеристики. Уніформістика та її вивчення в Україні.

Тема 9. Нумізматика. Боністика.

Дисципліна, що досліджує грошові паперові знаки, банкноти, векселі тощо. Нумізматика та боністика. Предмет і завдання дисциплін. Принципи виникнення грошей та їхньої символіки. Сучасні напрямки досліджень боністики в Україні. Дослідження українських паперових грошей.

Тема 10. Вексилологія. Зброєзнавство.

Дисципліна, що досліджує стяги, прапори, хоругви та інші предмети історичної символіки. Класифікація об'єктів і термінологія. Вивчення вексилології в Україні. Українська складова в сучасних дослідженнях предметів історичної символіки.

Дисципліна, що досліджує предмети озброєння (ручну зброю, військову техніку та військово спорядження). Предмет і завдання дисципліни. Основні етапи змін окремих видів озброєння на території України. Сучасні напрямки досліджень зброєзнавства в Україні. Дослідження української складової в предметах озброєння.

Спеціальні історичні дисципліни, пов'язані з вивченням особи та населення

Тема 11. Просопографія. Генеалогія.

Дисципліна, що досліджує особу в усій сукупності її індивідуальних якостей та взаємостосунків з оточенням. Створення колективних біографій. Розвиток просопографії в Україні. Українська складова в дослідженнях цієї дисципліни.

Дисципліна, що вивчає походження та родинні зв'язки історичних осіб, родин і сімей. Вивчення генеалогії в Україні.

Тема 12. Історична демографія.

Дисципліна, що вивчає демографію населення, яка лічить популяцію людей в різних місцевостях і епохах. Місце герантології, історичної психології в історичній демографії. Євменіка та інші теорії в історичній демографії. Складові історичної демографії: вікова, соціальна, етнічна тощо. Вивчення історичної демографії в Україні. Українська складова в історичній демографії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	с.р.		л	п/с	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1.										
Теоретичні проблеми спеціальних галузей історичної науки.										
Тема 1. Мета та завдання спеціальних галузей історичної науки.	6	2	-	-	4	15	2	-	-	15
Тема 2. Основні етапи розвитку спеціальних галузей історичної науки.	12	4	2	-	6	19		2	-	15
Разом за змістовим модулем 1	18	6	2	-	10	34	2	2	-	30
Змістовий модуль 2.										
Українська проблематика в спеціальних галузях історичної науки.										
Тема 1. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язаних з вивченням писемних джерел і назв	20	4	2	-	14	16	2	-	-	16
Тема 2. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язані з вивченням речових джерел і символіки	24	4	2	-	18	22		2	-	18
Тема 3. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язані з вивченням особи та населення	28	6	4	-	18	18		2	-	16
Разом за змістовим модулем 2	72	14	8	-	50	56	4	2	-	50
Усього годин за модулі 1-2	90	20	10	-	60	90	6	2	-	80

5. Темы практичних занять (денна форма)

Тема занять 1. Спеціальні галузі історичної науки: структура, функції, завдання (2 год.)

1. Мета та завдання спеціальних галузей історичної науки.
2. Основні етапи розвитку спеціальних галузей історичної науки.

Тема занять 2-5. Опрацювання методів дослідження окремих спеціальних галузей історичної науки (8 год.).

1. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язаних з вивченням писемних джерел і назв.

2. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язані з вивченням речових джерел і символіки.

3. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язані з вивченням людини (особи) та населення.

Теми практичні заняття (заочна форма)

Тема 1. Спеціальні галузі історичної науки: структура, функції, методів дослідження (2 год.).

1. Мета та завдання спеціальних галузей історичної науки.
2. Основні етапи розвитку спеціальних галузей історичної науки.

Тема 2. Опрацювання методів дослідження окремих спеціальних галузей історичної науки (2 год.).

1. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язаних з вивченням писемних джерел і назв.
2. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язані з вивченням речових джерел і символіки.
3. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язані з вивченням людини (особи) та населення.

6. Семінарські заняття
не передбачені програмою

7. Лабораторні заняття
не передбачені програмою

8. Самостійна робота

Формою організації самостійної роботи студентів є опрацювання літератури, джерел для виконання подальшого завдання з наступних тем:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
	Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми спеціальних галузей історичної науки.		
1	Тема 1. Мета та завдання спеціальних галузей історичної науки. [1], [2], [5], [6]	4	15
2	Тема 2. Основні етапи розвитку спеціальних галузей історичної науки. [1], [2], [5], [6]	6	15
	Змістовий модуль 2. Українська проблематика в спеціальних галузях історичної науки.		
3	Тема 1. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язаних з вивченням писемних джерел і назв [1], [2], [5], [6]	14	16
4	Тема 2. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки, пов'язані з вивченням речових джерел і символіки [1], [2], [5], [6]	18	22
5	Тема 3. Українська складова в спеціальних галузях історичної науки	18	18

	науки, пов'язані з вивченням людини (особи) та населення [1], [2], [5], [6]		
Усього		60	80

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій, ознайомлення з базовою літературою;
- [2] – написання реферату (на вибір як ІНДЗ);
- [3] – підготовка біографічного словника (на вибір як ІНДЗ);
- [4] – укладання бібліографічного покажчика (на вибір як ІНДЗ);
- [5] – ознайомлення з джерелами;
- [6] – ознайомлення зі спеціальною літературою.

Перелік орієнтовних тем для модульних контрольних доповідей з презентаціями

1. Ознайомитися та оформити за правилами геральдики орієнтовний власний герб або герб родини. Визначити девіз та наукове пояснення.
2. Обрати одну з галузей історичної науки і подати її мету, завдання, основні етапи розвитку, навести приклади історіографічних робіт.
3. Визначити історичні форми тайнопису. Можливо створити власний зразок.

9. Методи контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. Словесні (лекції, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій).
2. Наочні (мультимедійні презентації).
3. Практичні (робота з документальними джерелами, виконання індивідуальних завдань).

Передбачається проведення очних та онлайн консультацій за розкладом.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

1. Поточний контроль:
  1. усне опитування на практичних заняттях;
  2. Періодичний контроль:
    1. оцінювання доповіді з презентацією за наданою темою в кінці кожного змістового модуля.
    2. тестування після завершення вивчення навчального матеріалу по темах змістових модулів. Контрольні роботи (тестування) містять для денної форми 20 тестових і для заочної форми 30 завдань з однією правильною відповіддю. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 1 бал.
3. Підсумковий контроль:
  1. Загальна підсумкова оцінка визначається як сума балів за результатами поточного і періодичного контролю.
  2. *залік проходить в усній формі*, якщо в результаті поточного та періодичного контролю не набрано мінімальної для зарахування кількості балів – 60 балів і, якщо є бажання підвищити кількість набраних балів складаються питання для підсумкового контролю.

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті:

Кількість балів	Критерії оцінювання
-----------------	---------------------

5	Здобувач присутній на практичному занятті, відповідає повне на одне з питань плану практичного заняття; активно доповнює відповіді інших здобувачів інформацією по різним питанням плану; відповідає на питання по темі поставлені викладачем.
3-4	Здобувач освіти присутній на практичному занятті, відповідає повне на одне з питань плану практичного заняття; не доповнює відповіді інших здобувачів інформацією по іншим питанням плану; відповідає на питання по темі поставлені викладачем.
1-2	Здобувач освіти присутній на практичному занятті, не відповідає повне на одне з питань плану практичного заняття, але активно доповнює відповіді інших здобувачів інформацією по всім питанням плану; відповідає не на всі на питання по темі поставлені викладачем.
0	Здобувач відсутній на практичному занятті або присутній на практичному занятті і не відповідає на жодне з питань плану практичного заняття; не доповнює відповіді інших здобувачів; не відповідає на питання по темі поставлені викладачем.

Критерії оцінювання самостійної роботи доповіді з презентацією, що має бути захищена на лекційному занятті або спеціально відведених годинах консультацій.

Вид самостійної роботи	Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи
Розробка та захист доповіді-презентації	Зараховано (Відмінно)	28-30	Доповідь з презентацією виконана самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам: 13-15 слайдів з ілюстраціями та текстом; раціонально використані можливості комп'ютерної анімації; інформація в презентації з використанням джерел; наявні висновки, що пов'язані із текстом; при захисті здобувач орієнтується в темі та вивченій літературі; відповідає на два поставлених викладачем питання за темою доповіді.
	Зараховано (Добре)	20-27	Доповідь з презентацією виконана самостійно, оформлення відповідає вимогам: 10-12 слайдів з ілюстраціями та текстом; раціонально використані можливості комп'ютерної анімації; інформація у презентації з використанням джерел; наявні висновки не точно відповідають тексту роботи; при захисті доповіді здобувач орієнтується в темі та вивченій літературі; відповідає на одне з двох поставлених викладачем питання за темою доповіді.
	Зараховано (Задовільно)	10-19	доповідь з презентацією виконана самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями: 6-9 слайдів з ілюстраціями та текстом; нераціонально використані можливості комп'ютерної анімації; інформація у презентації подана без джерел; наявні висновки не точно відповідають тексту роботи; при захисті доповіді здобувач слабо орієнтується в темі та вивченій літературі; не відповідає на жодне з двох поставлених викладачем питання по темі доповіді.

Не зараховано (Незадовільно з можливістю повторного складання)	1-9	доповідь з презентацією виконана самостійно, має 2-5 слайдів з ілюстраціями та текстом; не використані можливості комп'ютерної анімації, наявні порушення в розміщенні інформації на слайдах; інформація у презентації подана без джерел; відсутні висновки; при захисті доповіді здобувач не орієнтується в темі і не відповідає на жодне з двох поставлених викладачем питань за темою доповіді.
Не зараховано	0	Завдання не виконано. Не зараховуються доповідь з презентацією, яка виконана не самостійно або запозичена з мережі Інтернет.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Спеціальні галузі історичної науки: історія виникнення та оформлення.
2. Роль спеціальних галузей історичної науки у розвитку історичної науки.
3. Імена та прізвища українців – розвиток ономастики.
4. Історія введення григоріанського календаря в Україні. Сучасний новогригоріанський календар.
5. Паперові гроші України: історія виникнення та функції.
6. Предмет та задачі філігранології.
7. Архівознавство, археографія, музеєзнавство: українська складова.
8. Символи та емблеми навчальних закладів і наукових установ України.
9. Український народний календар.
10. Українські печатки козацької доби.
11. Фалеристичний матеріал як історичне джерело.
12. Українська складова геральдики.
13. Українська складова сфрагістики.
14. Уніформістика: український аспект.
15. Зброєзнавство як спеціальна галузь історичної науки.
16. Вексилологія як спеціальна галузь історичної науки.
17. Просопографія: предмет та методи досліджень.
18. Історична демографія: предмет, напрями вивчення, українська специфіка.
19. Іконографія як спеціальна галузь історичної науки.
20. Історіософія у системі наукових та загальногуманітарних знань.
21. Предмет та завдання палеографії.
22. Предмет та завдання емблематики.
23. Правила утворення гербів: державних та родових.
24. Методи визначення підробок джерел. [L] [SEP]
25. Предмет та задачі історичної метрології.
26. Українська складова боністики.
27. Мемуари як історичне джерело, основні принципи та методи їх [L] [SEP] вивчення. [L] [SEP]
28. Законодавчі акти як історичне джерело. [L] [SEP]
29. Методи наукової критики письмових джерел. [L] [SEP]
30. Нові напрямки та методи історичних наук у час цифрових технологій: «Digital history» або «Humanities».
31. Проблеми деколонізації та декомунізації топонімів в Україні.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Денна форма

Поточний та періодичний контроль					Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			100
T1	T2	T1	T2	T3	
-	10	10	10	20	
Індивідуальна самостійна робота (доповідь з презентацією) = 30 балів					
Тестування за змістовими модулями 1- 2 = 20 балів					

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль на практичних заняттях	10	1	0–10
Доповідь з презентацією	30	1	0–30
Усього за змістовим модулем1			0 – 40
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль на практичних заняттях	10	4	0–40
Тестування за змістовими модулями 1-2	20	1	0–20
Усього за змістовим модулем2			0 – 60
Всього			0–100

Заочна форма

Поточний та періодичний контроль					Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			100
T1	T2	T1	T2	T3	
-	20	-	20	-	
Індивідуальна самостійна робота (доповідь з презентацією) = 30 балів					
Тестування за змістовими модулями 1- 2 = 30 балів					

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль на лекціях: Контрольна робота за змістовим модулем 1	20	1	0–20

Доповідьз презентацією	30	1	0–30
Усього за змістовим модулем1			0 – 50
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль на лекціях: Контрольна робота за змістовим модулем 2	20	1	0–20
Тестування за змістовими модулями 1- 2	30	1	0-30
Усього за змістовим модулем2			0 –50
Всього			0–100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13.Методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Силабус.
3. Мультимедійні презентації.
4. Бачинська О.А. Методичні вказівки до виборного (спеціального) курсу “Українська складова в спеціальних галузях історичної науки” для студентів освітнього рівня магістр, спеціальності “032 – Історія та археологія”. Одеса: ОНУ імені І.І.Мечникова, 2020. 24 с.
5. Бачинська О.А. Методичні вказівки до виборного (спеціального) курсу “Історична географія” для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності “032 – Історія та археологія”. Одеса: ОНУ імені І.І.Мечникова, 2021. 24 с.

14.Рекомендована література:

Основна:

- 1.Енциклопедія історії України. Т. 1-10. К., 2008-2012.
- 2.Історико-географічні дослідження в Україні: Збірка наукових праць/ Ред.кол.: Г.В.Боряк (відп. ред.), М.Ф. Дмитрієнко, В.В.Томозов, С.Б.Хведченя [та ін.]. К., 1988-2015. Число.1 – 13.
- 3.Котляр Ю. Історична географія. Спецкурс з історії: навч. посіб. Миколаїв, 2017. 216 с.
- 4.Сокирко О.Г. Україська кирилична палеографія XI – XVIII ст.: навчальний посібник для студентів історичних спеціальностей. Київ : Видавець Олег Філюк «КНТ», 2016. 144 с., іл.
- 5.Спеціальні історичні дисципліни: довідник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Н. Войцехівська (кер. авт. кол.), В. В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко [та ін.] / НАН України. Інститут історії України. К.: Либідь, 2008. -520 с.
- 6.Спеціальні історичні дисципліни: навч.пос./ укл. Г.М. Маринченко. Миколаїв, 2018. 160 с.
- 7.Спеціальні історичні дисципліни: Питання теорії та методики. Збірка наукових праць. К.: Інститут історії України, 1997-2015. Вип.1 – 25

Допоміжна:

1. Бачинська О. “Малоросійські козаки” XIX ст.: соціо-демографічна характеристика та територіальне розселення. *Історико-географічні дослідження в Україні: Зб. наук. пр.* / Ред. кол.: Г. В. Боряк (відп. ред.), М. Ф. Дмитрієнко (заст. відп. ред.). Число 12. К.: Інститут історії України, 2012. С.15-26.
- 2.Бачинська О. А. Географія проживання українського козацтва в Бессарабії в першій половині XIX ст. *Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: зб. наук.праць.* Херсон, 2017. Вип.6. С.20-24.
- 3.Бачинська О.А. Особливості інституалізації задунайських запорожців та дунайських козаків за матеріалами сфрагістики, вексилології та просторової локалізації. *Чорноморська минувшина. Записки Відділу історії козацтва на Півдні України Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії України НАН України: Зб. наук. пр.* Одеса, 2019. Вип.14. С.119-132.
4. Бойко-Гагарин А.С. Фальшивомонетничество в Центральной и Восточной Европе в эпоху Средневековья и раннего Нового времени. Киев: «Украинская конфедерация журналистов, 2017, 549 с.
- 5.Воронін В. Люди, держава, нагороди. Нагородна система України XX – XXI століть: виникнення та розвиток в умовах політичних і соціально-економічних трансформацій держави і суспільства: [монографія]. Харків: Фоліо, 2013. 320 с.
6. Гречило А. Герби та прапори міст і сіл України. Львів, 2020. Ч.1-2.
7. Ковалевська О. О. Зображення крізь віки: іконографія козацької старшини XVII–XVIII ст. В 2-х ч. Ч. 1: Монографія / НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2014. 314 с.
- 8.Савчук Ю. Українське міське прапорництво в історичній перспективі [Електронний ресурс]. URL: www.heraldry.com.ua/index.php3?lang=U&context=info&id=1397
- 9.Тоїчкін Д. В. Козацька шабля XVII–XVIII ст.: Історико-зброєзнавче дослідження. К.: Стилос, 2007. 368 с.
10. Трубанінов С. В. Історична географія України. Кам'янець-Подільський, 2013. 191 с.

15. Інформаційні ресурси:

- *Українське геральдичне товариство.* URL: <http://uht.org.ua/ua/>
- *Офіційний сайт Інституту історії НАН України.* URL: <http://www.history.org.ua>